

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 48 van 12 april 2002 met betrekking tot een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Op 4 juli 2001 heeft de Hoge Raad een intermediair advies uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs, leerlingen en studenten. (PBW-D36-110).

Bij brieven van 8 en 25 februari 2002, gericht aan de voorzitter van de Hoge Raad, vraagt Mevrouw de minister dat de Hoge Raad dringend advies zou uitbrengen over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs.

Na besprekingen tussen de kabinetten hebben de vertegenwoordigers van zowel het federaal milieu als het gewestelijk en gemeenschapsniveau hun akkoord gegeven aan het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs.

In het ontwerpbesluit is het toepassingsgebied opgenomen en een definitie van stagiairs (- alle leerlingen of studenten die een vorm van arbeid verrichten in een onderneming in het kader van beroepservaring;

- alle personen die een beroepsopleiding volgen waarvan het opleidingsprogramma een vorm van arbeid voorziet die dient verricht te worden in een onderneming).

In het ontwerp van besluit worden de verplichtingen van de werkgever opgesomd (de werkgever informeert de onderwijs- of opleidingsinstelling over de resultaten van de risicoanalyse; de werkgever verstrekt aan de stagiair en aan de onderwijs- of opleidingsinstelling een document met relevante informatie; de werkgever onderwerpt de stagiair vóór zijn eerste stage aan een medisch onderzoek dat wordt verricht door het departement of de afdeling belast met het medisch toezicht van de interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk van de werkgever).

Eventueel kan de onderwijs- of opleidingsinstelling de stagiair, onder haar verantwoordelijkheid, onderwerpen aan het voorafgaand medisch onderzoek indien dit wordt bepaald in een samenwerkingsakkoord en onder de modaliteiten bepaald in dat akkoord.

In dat geval bezorgt de onderwijs- of opleidingsinstelling het geschiktheidsattest vóór het begin van de activiteit, aan de werkgever.

De werkgever verzekert ook het specifiek gezondheidstoezicht en het jaarlijks gericht geneeskundig onderzoek van de stagiairs.

De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer deelt zijn beslissing mee aan de hand van de kaart van medisch onderzoek en bezorgt een afschrift aan de stagiair en aan de onderwijs- of opleidingsinstelling.

De verstrekkingen van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer nemen per stagiair jaarlijks gemiddeld 20 minuten tijd in beslag.

De bepalingen van het ontwerpbesluit zullen opgenomen worden in de Codex over het welzijn op het werk: Titel VIII Bijzondere werknemerscategorieën en werksituaties, Hoofdstuk III Stagiairs, leerlingen en studenten.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd aan het Uitvoerend Bureau voorgelegd op 8 maart 2002.

(PBW-D36-BE230).

Het Uitvoerend Bureau besliste op 8 maart 2002 om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen aan de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk op de vergadering van 12 april 2002. (PBW-D36-142 en 148).

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP DE VERGADERING VAN 12 APRIL 2002

Advies van de vertegenwoordigers van het ABVV

Het ABVV onderschrijft het "ingekort" ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van de stagiairs.

Het ABVV wenst nochtans zijn ongerustheid te uiten wat betreft de bescherming van de studenten en van de leerlingen, die uit het toepassingsgebied gelicht is van het oorspronkelijk ontwerp.

Het ABVV herinnert eraan dat deze bijzondere categorieën werknemers wel degelijk onder het toepassingsgebied vallen van de wet betreffende het welzijn en dringt er bij Mevrouw de minister van Werkgelegenheid op aan om alles in het werk te stellen om de Gemeenschappen te responsabiliseren om dringend de nodige maatregelen te nemen.

Het ABVV wenst zo nodig nog te herinneren aan zijn (op 4 juli 2001) uitgebrachte advies over het oorspronkelijke ontwerp van koninklijk besluit en aan de erin uitgedrukte bezorgdheid met betrekking tot de organisatie van het medisch toezicht in het schoolmilieu.

Punctuele opmerkingen

Artikel 5 §3: het ABVV heeft geen bezwaar tegen de toevoeging gedaan in artikel 5 §3.

Artikel 5 §2: het ABVV begrijpt de idee van "aptitude médicale générale" (in het Nederlands "algemene en medische geschiktheid") niet.

Artikel 7: met betrekking tot de dosimetrische opvolging van de stagiairs die blootgesteld worden aan ioniserende stralingen: daar de stagiairs in een zeer grote mate ook jeugdige werknemers zijn en het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van

jongeren op het werk een verbod op blootstelling aan ioniserende stralingen voorzien (artikel 8, 3°), wenst het ABVV dat expliciet een vermelding in die zin toegevoegd wordt aan het artikel, bijvoorbeeld door de toevoeging, na "ioniserende stralingen", "waarbij rekening wordt gehouden met de verbodsbepalingen opgenomen in artikel 8 van het besluit."

Artikel 11: is het opportuun om de vermeldingen "leerlingen en studenten" onder 2° Hoofdstuk III.- Stagiairs, leerlingen en studenten" te behouden aangezien zij in dit ontwerpbesluit werden geschrappt?

Het ABVV stelt voor om dat hoofdstuk in twee afzonderlijke delen op te splitsen: Stagiairs enerzijds en leerlingen en studenten anderzijds.

Artikel 4: "... een activiteit met een specifiek risico" vervangen door "... een activiteit die een specifiek risico inhoudt ..."; het Franse woord "préalablement" is overbodig want overlappend met het Franse woord "avant" in het begin van de zin.

Artikel 4, 5°: de Nederlandse versie aanpassen conform de Franse versie.

Advies van de vertegenwoordigers van het ACV

De vertegenwoordigers van het ACV merken op dat het positief is dat er een regelgeving komt met betrekking tot de stagiairs.

Nochtans houden zij eerder vast aan het ontwerpbesluit waarover de Hoge Raad op 4 juli 2001 een intermediair advies uitgebracht heeft en dat zij verder onderschrijven.

Het nieuw ontwerpbesluit dat thans ter advies wordt voorgelegd last een nieuwe bepaling in (artikel 5 §3).

De filosofie wordt omgedraaid: de onderwijsinstelling bezorgt het attest aan de werkgever, los van het samenwerkingsakkoord met de Gemeenschappen en los van de kwaliteitsvoorwaarden.

Advies van de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

Algemene opmerkingen

De werkgeversorganisaties benadrukken het belang van de toepassing van de basisprincipes inzake welzijn op het werk, niet alleen op stagiairs maar ook op de leerlingen en studenten.

Aan leerlingen en studenten moet zelfs prioritair aandacht besteed worden.

Zij moeten bewust gemaakt worden van en leren omgaan met risico's, algemeen voor alle leerlingen en studenten en tevens meer specifiek voor leerlingen en studenten in technische en beroepsopleidingen, en dit reeds vanaf jonge leeftijd.

Het gaat immers om onze arbeidskrachten van morgen!

De werkgeversorganisaties stellen echter vast dat het toepassingsgebied, in tegenstelling tot een eerder ontwerp van besluit, beperkt is tot stagiairs.

De vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties wijzen op het intermediair advies van de Hoge Raad omtrent de voorgelegde problematiek.

In dit advies stelden de werkgeversorganisaties achter een aanpak met betrekking tot het welzijn van stagiairs te staan die een synergie zoekt tussen de onderwijsinstelling en de werkgever-stagegever.

Concreet houdt dit in dat er een informatie-uitwisseling plaats heeft tussen de werkgever-stagegever en de schoolinstelling.

De werkgever-stagegever brengt de onderwijsinstelling op de hoogte van de resultaten van de risicoanalyse van de stagepost.

Omgekeerd informeert de onderwijsinstelling de arbeidsgeneesheer van de werkgever-stagegever over de risico's waaraan de stagiair op school is blootgesteld, het reeds verricht algemeen en specifiek gezondheidstoezicht en de reeds genoten algemene of specifieke veiligheidsopleiding.

De werkgeversorganisaties voegden eraan toe dat de aard, frequentie, draagwijdte en andere modaliteiten van het gezondheidstoezicht in het onderwijs, op de stagiairs, leerlingen en studenten bepaald moesten worden in overleg tussen de federale overheid en de Gemeenschappen.

Op basis van deze elementen zou de arbeidsgeneesheer van de werkgever-stagegever dan kunnen oordelen of aanvullend gericht onderzoek nodig is.

De werkgeversorganisaties stellen echter vast dat in dit besluit helemaal geen sprake meer is van een synergie tussen de onderwijsinstelling en de werkgever-stagegever.

Het voorliggend besluit bevat enkel nog verplichtingen voor de werkgever.

De verantwoordelijkheid voor het gezondheidstoezicht wordt volledig bij de werkgever-stagegever gelegd met een reeks bijkomende administratieve formaliteiten er bovenop (artikel 3, artikel 4, artikel 5 §2, artikel 8).

Dit is voor de werkgeversorganisaties totaal onaanvaardbaar.

Zolang er geen akkoord is tussen de federale overheid en de Gemeenschappen over de verplichtingen van de onderwijsinstellingen kan een besluit met betrekking tot stagiairs (en leerlingen en studenten) niet!

Verder zijn de werkgeversorganisaties van mening dat, nadat bovenvermeld akkoord gevonden is, een afstemming moet plaatsvinden met de reeds bestaande, op komst zijnde (koninklijk besluit medisch toezicht) of nog aan te passen teksten (koninklijk besluit jongeren).

Wat het gezondheidstoezicht betreft, zijn de werkgeversorganisaties van oordeel dat dit ingepast moet worden in één globale tekst over het gezondheidstoezicht.

Daarom dringen de werkgeversorganisaties erop aan om dit besluit niet goed te keuren vooraleer er duidelijkheid is over de wettelijke regeling van het medisch toezicht voor werkne-

mers, uitzendkrachten, jongeren, stagiairs, enz., en vooraleer al deze aspecten bijeengebracht zijn in één globale tekst waarover de sociale partners zich hebben mogen uitspreken.

Het is voor de werkgeversorganisaties immers onaanvaardbaar dat werkgevers een complexe puzzel van (niet op elkaar afgestemde besluiten) moeten in elkaar passen betreffende hun verplichtingen op het vlak van het gezondheidstoezicht.

De werkgeversorganisaties benadrukken ook nogmaals dat de nadruk moet gelegd worden op de risicoanalyse en de risicobeheersing daar dit een veel betere garantie is voor de veiligheid en de gezondheid van de studenten dan een overvloed aan medische onderzoeken.

Een dergelijke benadering levert ook voor de bedrijven een grotere meerwaarde op omdat dit doorwerkt in de latere beroepsactiviteiten van de leerlingen en studenten.

Artikelsgewijze opmerkingen

Afdeling 1.- Toepassingsgebied en definities

De werkgeversorganisaties stellen voor om een artikel toe te voegen dat de basisdoelstelling van de regeling met betrekking tot stagiairs weergeeft.

Het doel van deze afdeling is het bevorderen van het welzijn van de stagiairs door het tot stand brengen van een synergie tussen de schoolinstelling en de werkgever-stagegever via informatie-uitwisseling over de risicoanalyse en het medisch toezicht.

Artikel 3

De werkgeversorganisaties stellen vast dat de tekst het heeft over "bij wie de stagiair moet aangesteld worden".

Dit dient als volgt te worden aangepast: "bij wie de stagiair zal worden tewerkgesteld ...".

De werkgeversorganisaties stellen voor om het vervolg van artikel 3 als volgt te redigeren:

"Die resultaten moeten onder meer vermelden:

1° dat een gezondheidstoezicht niet nodig is

of

2° dat een onderzoek naar de algemene geschiktheid ... toereikend is ...

of

3° dat een aanvullend gericht gezondheidstoezicht noodzakelijk is voor de vaststelling van de

4° desgevallend de aard van de verplichte inentingen

5° de preventiemaatregelen inzake moederschapsbescherming

Artikel 4

....

5° desgevallend de aangepaste opleiding

Artikel 5-10

De werkgeversorganisaties zijn van mening dat het medisch onderzoek niet eenzijdig bij de werkgever mag gelegd worden.

Hier moet de synergie tussen de verplichtingen van de onderwijsinstellingen en de werkgevers-stagegevers tot uiting komen.

Het is duidelijk dat de onderwijsinstellingen een verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot de geschiktheid van een student voor een bepaalde opleiding en beroepskeuze.

In een aantal gevallen zijn de risico's bij de werkgever-stagegever immers identiek aan deze op de school.

Nemen we als voorbeeld een leerling schrijnwerker van een technische school of een VDAB-opleiding.

Deze is blootgesteld aan een carcinogeen procédé en carcinogene agentia (stof van hardhout), en bepaalde chemische agentia (verven, vernissen,...).

Logischerwijze zou het schoolonderzoek hiervoor de medische geschiktheid moeten vaststellen.

Het zou toch wraakroepend zijn te moeten vaststellen dat, om hetzelfde voorbeeld verder te gebruiken, de leerlingen medisch niet onderzocht worden op deze speciale risico's tijdens hun opleiding, maar hun leraars wel als werknemers van de school.

Even absurd is het dat leerlingen, indien zij in de school hiervoor zijn onderzocht, hetzelfde onderzoek nogmaals moeten ondergaan voor hun tewerkstelling in de onderneming waar zij als leerling of stagiair zullen werken.

Zie verder ook de algemene commentaar.

Artikel 5 §2

Artikel 12 §2 van het koninklijk besluit jongeren betreft een aanwervingsonderzoek.

Het resultaat van dit onderzoek wordt meegedeeld via een kaart medisch onderzoek en niet zomaar door "een attest".

Artikel 5, laatste alinea

De werkgeversorganisaties wijzen erop dat de bepalingen zoals ze nu geformuleerd zijn (verplichtend karakter en jaarlijks herhaald indien meerdere stagejaren) aanleiding zullen geven tot een belangrijke kost waarvan de efficiëntie betwijfeld kan worden.

Dubbele en overbodige onderzoeken moeten absoluut vermeden worden.

De werkgevers zijn van mening dat in de eerste plaats geïnvesteerd moet worden in de uitbouw van de interne preventie in de schoolinstellingen (accent op risicoanalyse en risicobeheersing) daar dit ook zal doorwerken in de latere beroepsactiviteiten van de leerlingen en studenten in bedrijven.

III. BESLISSING

Het advies van de Hoge Raad met het dossier aan Mevrouw de Minister toesturen.